

Sława Kwaśniewska i Jan Kociniak

TVP 1, NIEDZIELA, 20.00

Boża podszewka

Historia, w której rosyjskie żołnierze trapią ukochany klomb przed gankiem, a wywózka na Sybir obserwowana jest przez dziurkę od klucza

ALEKSANDRA STASIAK

W najbliższą niedzielę telewizja rozpoczyna emisję nowego serialu w reżyserii Izabelli Cywińskiej. Scenariusz powstał w oparciu o powieść Teresy Lubkiewicz-Urbanowicz, autorki sztuk teatralnych i audycji radiowych (m.in. popularnego słuchowiska „W Jezioranach”). Po przeczytaniu „Bożej podszewki” Czesław Miłosz napisał: „Dla mnie lojalność wobec rzeczywistości jest cechą dobrej prozy i za to składam autorce powinszowania. Okazuje się, że można napisać wartościową powieść bez wysyłania się na najnowszą modę”.

Historie, opisane przez Teresę Lubkiewicz-Urbanowicz, oparte są na autentycznych wydarzeniach oraz biograficznych doświadczeniach wychowanej na Wileńszczyźnie pisarki. Filmowe Juryski to w istocie wieś Rakuciniuszki, a niektórzy bohaterowie książki i serialu żyją gdzieś na Litwie do dzisiaj.

Serial, którego odcinki będziemy oglądać przez kolejnych piętnaście niedziel, jest historią zamieszkującej na Kresach rodziny Jurewiczów. Akcja rozpoczyna się w 1900 roku narodzinami głównej bohaterki - Maryski (w tej roli Agnieszka Krukówna) - dziewiętego dziecka Marii i Andrzeja Jurewiczów. Akcja urywa się wraz z zakończeniem II wojny światowej, gdy rodzina Jurewiczów opuszcza dworek w rodzinnych Juryskach Wileńskich. Istotnym „bohaterem” filmu jest historia Polski - dramatyczne wydarzenia obu wojen światowych zbierają krwawe żniwo tak w rodzinie Jurewiczów, jak i w ich otoczeniu. „Historia w »Bożej podszewce« dzieje się w sieni, tuż za progiem mieszkania - mówi reżyserka filmu. - Rosyjskie żołnierze trapią

ukochany klomb przed gankiem, a wywózka na Sybir obserwowana jest przez dziurkę od klucza. Nie ma tu narad sztabowych i przegranych bitew, mimo że historia towarzyszy bohaterom od dnia ich narodzin do śmierci. Jak to w Polsce”.

Zgodnie z zasadami gatunku sagi rodzinnej w filmie znajdziemy całą gamę ludzkich namiętności: szalonej miłości, cierpienia, nienawiści. Izabella Cywińska w swojej realizacji próbowała uchwycić niepowtarzalny klimat polskiego Wilna z jego zabytkami (część zdjęć kręcono w dzisiejszej stolicy Litwy), kulturą, obyczajami, atmosferą, tygłem rozmaitych nacji, specyficznym językiem. Z wileńskiej polszczyzny zaczerpnięto tytuł książki i filmu: boża podszewka była niegdyś określeniem pogardliwym, którym obdarzano kogoś uważanego za gorszego. „Jestem związana z kulturą i obyczajem tamtych stron - mówi Izabella Cywińska, która pochodzi ze Lwowa. - Zresztą wszyscy tu, nad Wisłą, chcemy czy nie chcemy, jesteśmy kresowi, wychowani na literaturze tam powstałej, na romantykach: Mickiewiczu,łowackim”.

Atutem filmu będzie zapewne jego obsada: wśród występujących tu ok. 300 polskich aktorów - obok których gra także kilkunastu litewskich - zobaczymy m.in. Annę Dymną, Danutę Stenkę, Joannę Szczepkowską, Jolantę Fraszyńską, Dominikę Ostalowską i panów: Adama Ferency, Jana Kociniaka, Krzysztofa Tyńca i Eugeniusza Priwiezeńcewa. Autorem zdjęć jest Ryszard Lenczewski, który pracował m.in. przy emitowanym niedawno w I programie TVP serialu pt. „Wojenna narzeczona” w reżyserii Petera Edwardsa, był także operatorem filmu „Brat naszego Boga” Krzysztofa

Zanussiego. Muzykę skomponował Jerzy Satanowski.

Serial obyczajowy (1/15), Polska 1996, reż. Izabella Cywińska, wyk. Anna Dymna, Danuta Stenka, Agnieszka Krukówna, Andrzej Grabowski. Czas emisji - 60 minut.